

SOSYAL AĞLAR VE ETNİK KİMLİĞİN YEREL SİYASETTEKİ ETKİSİ: BAYRAMPAŞA ÖRNEĞİ

Selahattin BÖLÜKBAŞI
İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye
selahattinbolukbasi@stu.aydin.tr
https://orcid.org/0000-0002-2855-9768

<i>Atf</i>	Bölükbaşı, S. (2021). SOSYAL AĞLAR VE ETNİK KİMLİĞİN YEREL SİYASETTEKİ ETKİSİ: BAYRAMPAŞA ÖRNEĞİ. Journal of Communication Science Researches, 1 (1), 50-68.
------------	--

ÖZ

Rumeli göçmenlerinin yoğun olarak yaşadığı İstanbul ili Bayrampaşa ilçesinin örneklem olarak incelenmiş olduğu bu çalışmada; 2004 ile 2019 yılları arasında yapılan yerel seçimler öncesi Türkiye'deki iki büyük partinin Bayrampaşa belediye başkan adaylarının sosyal medya ağlarını ne derece etkili kullandıkları ve adayların etnik kimliklerinin oylamaya yansımalarının olup olmadığı yerel seçim sonuçlarına göre incelenmiştir. Elde edilmiş olan veriler doğrultusunda CHP belediye başkan adayları 2004 yılı seçimlerinde yüzde 12,03 oy almış, 2019'da gerçekleşen son yerel seçimlerdeyse oylarını yüzde 50,67'ye yükseltmiştir. Ak Partili belediye başkan adaylarıysa aynı seçimlerin ilkinde yüzde 51,91 son seçimdeyse yüzde 44,50 oy almıştır. Nicel ve nitel yöntemlerin her ikisinin de uygulanmış olduğu bu araştırmada, Cumhuriyet Halk Partisi'nin Bayrampaşa'daki son 5 yerel seçimde gerçekleşen oy artışının sebepleri "iki aşamalı akış" modeli bağlamında incelenmiştir (Yaylagül, 2019: 58). Elde edilen bulgular sonucu, CHP Bayrampaşa Örgütünün sosyal medyayı Ak Parti Bayrampaşa Teşkilatı'ndan daha az kullanmış olmasına rağmen, Bayrampaşa ilçesindeki kamuoyu önderleri aracılığıyla 2004 yılından beri her yerel seçimlerde oylarını artırma başarısı göstermiş ve tekrarlanan İstanbul seçimlerinde Bayrampaşa'da ilk kez Ak Parti'yi geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Ağlar, Etnik Kimlik, Ak Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, İki Aşamalı Akış.

SOCIAL NETWORKS AND EFFECT OF ETHNIC IDENTITY ON LOCAL POLITICS: THE EXAMPLE OF BAYRAMPAŞA

ABSTRACT

In this study, in which the Bayrampaşa district of Istanbul, where Rumelia immigrants live, was examined as a sample; before the local elections held between 2019 and 2004 were analyzed according to the election results are not the two major parties Bayrampaşa mayoral candidate of the social media they use their network effectiveness and candidates in Turkey are of voting reflection of ethnic identity. In line with the data obtained, CHP mayor candidates received 12,03 percent of the votes in the 2004 elections, and in the last local elections held in 2019, they increased their votes to 50,67 percent. AK Party mayor candidates received 51,91 percent in the first elections and 44,50 percent in the last election. In this study, where both quantitative and qualitative methods were applied, the reasons for the increase in the votes of the Republican People's Party in the last 5 local elections in Bayrampaşa were examined in the context of the "two-stage flow" model (Yaylagül, 2019: 58). As a result of the findings obtained, although the CHP Bayrampaşa Organization used social media less than the Ak Parti Bayrampaşa Organization, it has been successful in increasing its votes in every local elections since 2004 through the public opinion leaders in Bayrampaşa district, and in the repeated Istanbul elections, it was the first time in Bayrampaşa passed.

Keywords: Social Networks, Ethnic Identity, AK Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Two-Stage Flow.

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Balkanlar'daki hakimiyetin kaybolması sonucu binlerce Rumelili İstanbul ve Anadoluya göç etmiştir. 1927'de başlayan göçler, 1950 ve 1960'lı yıllarda devam etmiştir. Bulgaristan ve eski Yugoslavya ülkesinden gelen göçmenlerin Bayrampaşa'nın gelişmesinde çok büyük katkıları olmuştur. Eski ismi Sağmalcılar olan ilçe, adını o bölgede daha önce yaşamış olan 4. Murat'ın sadrazamlarından Bayram Paşa'dan almıştır. Bayrampaşa, Türkiye'nin kuzeybatısında Marmara Bölgesi'nde, İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan 271 bin nüfuslu ilçesidir. Güneyinde Zeytinburnu, doğusunda Eyüpsultan ve Gaziosmanpaşa, batısında da Esenler ilçeleriyle komşudur. İl merkeziyle arasında yalnızca 3 km'lik bir mesafe vardır (URL-31).

İlk kurulan Boşnak derneği olan Türkiye Bosna Sancak Kültür ve Yardımlaşma Derneği ilçede Boşnakların yoğun olduğu Yıldırım Mahallesi'ndedir. Bu dernek İçişleri Bakanlığı'ndan aldığı özel izinle "kamu yararına çalışan dernek statüsü" almıştır. Bayrampaşa'nın çoğu mahallesinde değişik yöre adlarıyla Rumeli dernekleri bulunmaktadır. Özellikle yerel seçimler öncesinde bu derneklerde bulunan kamuoyu önderleri aracılığıyla parti ismi gözetmeksizin meclis üyesi veya belediye başkan adayı olan hemşehriler "iki aşamalı akış" kuramında belirtildiği gibi desteklenmektedirler. Bu topluluklarda bulunan bireyler, haberlerden veya sosyal medyadan aldıkları mesajların değil, derneklerin veya kamuoyu önderlerinin etkisi altında kalarak hareket etmektedirler (Yaylagül, 2019: 58). Fransız siber kuramcı Pierre Levy "Hiçbirimiz her şeyi bilemeyiz; herbirimiz bir şeyler biliriz ve kaynaklarımızı toplayıp becerilerimizi birleştirirsek, parçaları bir araya getirebiliriz" diye tanımlamış olduğu kolektif zekayla yakınlaşma kültürünün önemine dikkat çekmiştir. Popüler kültürde kolektif zekanın kullanılmasıyla eğitim, hukuk, reklamcılık ve siyasete yeni bir boyut getirilebilir (Jenkins, 2018: 20-21). Özellikle Bayrampaşa ilçesinde olduğu gibi farklı etnik kimliklere sahip bireylerin yaşadığı bölgelerde, internette oluşturulan sosyal medya hesapları üzerinden veya dernekler aracılığıyla oluşturulan kolektif zekayla hareket ederek bilhassa yerel seçimlerde kendi adaylarını destekledikleri görülmektedir.

İnsanları sosyal ağların içerisinde buluşturabilme gücüne sahip olan internet, günümüzde yeni bir kamu alanı olarak görülmektedir. Chane'e göre toplumun temel kültürel kurumlardan biri olan medya araçları kültürel semboller ve fikirleri kullanarak mesajları oluştururken kamusal alanda kimliğin göstergesi olarak bölgesellik, din, meslek toplumsal sınıf gibi farklı kimlik alanlarını biçimlendiren bir araç rolünü üstlenmektedir. İnternet, iletiler, forumlar, sosyal ağlar, organize olmaya olanak tanıyan gruplar, kamusal alanın şeklini değiştirmiştir (Övür, 2020: 22). Bayrampaşa'nın örneklem seçildiği bu çalışmada, sosyal ağların ve belediye başkan adaylarının etnik kimliklerinin yerel seçimlerdeki etkileri; nicel ve nitel yöntemler kullanılarak araştırılmıştır. İçerik analizi metoduyla Bayrampaşa ilçesinde 2004'ten 2019'a kadar gerçekleşen yerel seçimlerin sonuçlarıyla parti ve başkan adaylarının sosyal medya hesapları incelenmiştir. Bu inceleme sonucu elde edilen veriler 4 ayrı grafikte açıklanmıştır. Birinci grafik, iki partinin Bayrampaşa'daki son 5 yerel seçim sonuçlarını karşılaştırmalı olarak göstermektedir. İki ve üçüncü grafik partilerin ilçe başkanlığı, kadın kolları ve gençlik örgütlerinin sosyal medya hesaplarını karşılaştırmalı olarak vermektedir. Dördüncü grafikse her iki partinin başkan adaylarının sosyal medya hesaplarını karşılaştırmalı olarak vermektedir.

Diğer yapılan çalışmada nitel yöntemlerden görüşme metodu uygulanmıştır. Araştırma sürecinde dünyayı etkisi alan Covid-19 pandemisi yaşandığından dolayı görüşmeler yeni medya uygulamalarından biri olan Zoom üzerinden gerçekleştirilmiştir. Öncelikle Bayrampaşa'yı kendilerinden en doğru bir şekilde öğrenebilecek bir odak grup belirlenmiştir. Bu grupta her iki partinin önceki dönem ilçe başkanları, şimdiki ve önceki dönem Bayrampaşa Belediye Meclis Başkan Vekilleri, iki mahalle muhtarı, biri ulusal dördü yerel olmak üzere 5 gazeteci, iş insanları, esnaf ve ev hanımları yer almaktadır. Grup belirlenirken dikkat edilmiş olan diğer bir husus da görüşmecilerin memleketleri olmuştur. Bu sayılarda da eşitlik sağlanmıştır. Görüşmecilere demografik soruların dışında 5 farklı ölçek doğrultusunda hazırlanmış olan 30 soru sorulmuştur. Görüşme sonuçları 7 farklı tabloyla açıklanmıştır. Birinci tabloda görüşmecilerin demografik özelliklerine yer verilmiştir. Diğer altı tablodaysa, 30 soru içerisinde makalenin ana düşüncesini en iyi açıklayan 6 soruya görüşmecilerin verdikleri cevaplar

yazılmıştır. Ayrıca muhtarlarla yapılan görüşmelerden Bayrampaşa'nın 11 mahalle muhtarı hakkında yeni bir bilgi elde edilmiş ve bu bilgi oluşturulan yeni bir grafikte gösterilmiştir.

Resim 1. Osmanlı Döneminde Taşra Yönetimi
Kaynak: (URL-32).

Osmanlı Döneminde Belediyeçilik Anlayışı

Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde taşra yönetimi; eyalet, sancak (liva), kaza ve köy sırasıyla oluşmuştur. Bu dönemde, günümüzde olduğu gibi bir yerel hizmet anlayışı gelişmemiştir. Ancak bazı mahalli hizmetler kadıların sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir. Temizlik, çarşı ve pazarların denetlenmesi, narh koyma (bir ürüne veya hizmete verilebilecek en yüksek fiyat), para ayarının denetlenmesi, imar denetimi ve kamusal hizmetler o dönemdeki belediye hizmetlerini oluşturmaktadır. Kadı görevli bulunduğu eyalet veya sancak merkeziyle kazalarda belediye başkanı, savcı, yargıç ve emniyet müdürü konumunda görev yapmıştır. Osmanlı kadısının klasik dönemdeki görevleri arasında; imamları atamak, noterlik, yetim mallarının idaresi, nafaka tayini, senetlerin tanzimi, miras, evlilik sözleşmesi düzenlemek, tapu sicil muhafızlığı, infaz hakimliği, mülki görevler, şehrin genel düzeni ve temizliğini sağlamak, pazar yerlerini kontrol etmek, fiyatları kontrol etmek, esnafın ölçü aletlerini kontrol etmek, bölgesindeki gerekli imar ve düzenleme faaliyetlerini yapmak, ihtiyaç duyulan temel maddelerin karaborsaya düşmesini engellemek, düzeni sağlamak için tedbir ve yasaklar koymaktır. Kadıların bu işleri yapabilmeleri için yardımcıları vardır. Yargılama işinde naibler, daha sonra mahallelerde bugünkü muhtarlar gibi yargı yetkisi olmayan imamlar gelirdi. Asayiş konusunda subaşılardan kadıya destek olurdu. Osmanlı devletinde belediye hizmetlerinden sorumlu kişi muhtesibtir. Muhtesibin görevi Divan'dan çıkan hükümlerle kadının verdiği emirleri uygulamaktır. Bir kişinin muhtesib (belediye başkanı) olabilmesi için; müslüman olması, akil-baliğ olması, erkek olması, adil olması, bazı cezalandırmalar için izinli olması, sahip olduğu ilimle amel etmesi, Allah rızasını gözetmesi ve iyi ahlak sahibi olması gerekmektedir (Kartal, Özgül, 2019: 20-42). Osmanlı Devleti'nde de diğer devletlerin klasik dönemlerinde olduğu gibi merkezi yönetime ağırlık verildiğinden yerel yönetim anlayışı fazla gelişmemiştir.

Sultan Abdülmecid, 3 Kasım 1839'da Tanzimat fermanına onay vermiştir. Bu fermanla bir anlamda padişahın iradesi de kısıtlanmıştır. Bu fermanın diğer hassas noktasıysa Osmanlı Devleti'ni oluşturan tüm bireylerin eşit sayılmasıdır. Osmanlı'da batı tarzı belediye uygulamalarının Tanzimat sonrası çıktığı görülmektedir. İstanbul'da 1855'te Şehremanetinin kurulmasıyla kadının belediye işlerine ait yetkilerine son verilmiş, Şehir Meclisi adıyla bir meclisin oluşmasına ve başkanlığı da Salih Paşa'nın getirilmesine karar verilmiştir. Ancak kurulan bu teşkilattan istenilen verim alınamayınca 1857'de İstanbul'daki belediye hizmetlerinin düzenli verilebilmesi için şehrin 14 belediye dairesine bölünmesi kararı alınmıştır. Uygulama ilk önce Beyoğlu ve Galata'yı içine alan 6. Belediye Dairesi'nde denenmiştir. Bu sistem başarıyla uygulanan Paris belediyesinden örnek alınmıştır. İlk önce özel bir belediye teşkilatıyla bir de belediye meclisi kurulmuştur. 1859'da sokak nizamnamesi, 1861'de yol ve

bina nizamnamesi, 1864'te vilayet nizamnamesi oluşturulmuştur. 1868'de Dersaadet Belediye Nizamnamesiyle, Altıncı Belediye Dairesi'ndeki on yıllık deneme süreci sonunda İstanbul'un diğer 13 dairesinde de aynı uygulamaların yapılmasına karar verilmiştir. Nizamname 6 Ekim 1868'de yürürlüğe girmiştir. 1871'de düzenlenen vilayet nizamnamesi 129 maddeden oluşmaktadır. Türkiye'de yerel yönetim gelişim evresinde bu nizamname önemli bir yapıtaşını oluşturur. 1877'de çıkan Dersaadet Belediye Kanunu ile önceki tüm kanunlar akamete uğramıştır. Uzun seneler yürürlükte olacak kanunlar yenilenecek yazılmıştır. Öncelikle İstanbul dahilindeki 20 belediyenin sınırları ayrıntılı bir biçimde verilmiştir. Bu belediyeler Beyazıt, Sultanahmet, Fatih, Samatya, Eyüp, Beyoğlu, Hasköy, Beşiktaş, Arnavutköy, Yeniköy, Tarabya, Büyükdere, Beykoz, Anadoluhisarı, Beylerbeyi, Yenimahalle, Doğancılar, Kadıköy, Adalar ve Makriköy'dür. Kanunun üçüncü maddesinde belediyenin görevleri sıralanmıştır. Belediyeye ait binaların inşaat işleri, yolların genişletilmesi, kaldırım ve lağımların yapılması, su yollarının yapım ve bakımı, harap haldeki binaların yıkılıp enkazlarının kaldırılması, kamulaştırma, belediyeye ait emlak gelirlerinin idaresi, belediyenin haklarını korumak, mahallelerin temizliği ve aydınlatılması, belediye dahilinde bulunan gelir getirici mülklerin kaydedilmesi, nüfusun, doğum ve ölüm kayıtlarının tutulması, meydan yapımı ve korunması, iskele yapımı ve genişletilmesi, pazar yerleri açılması, kiralık arabaların ve nakliye ücretlerinin belirlenmesi, seyyarın engellenmesi, zabıta işlerine ve genel ahlaka ilişkin hususların yönetimi, toplanma mekanlarının denetimi, vapur ve iskelelerin kontrol edilmesi, tartıların kontrolü, ekmek fiyatlarının ve üretiminin kontrol edilmesi, mezbahaların denetimi, sağlıksız yerlerde gıda maddelerinin satışına engel olmak, engelli ve kimsesiz çocukların eğitim ve terbiyesiyle ilgilenmek, fakirlerin sağlık problemleriyle ilgilenmek, yaşlılara huzurevleri yapmak, tahsil edilen belediye gelirlerinin belediyenin ihtiyaçlarına harcanmasına dikkat etmek, kimsenin haksızlığa uğramamasına, esnafın idaresine dikkat etmek gibi görevler belediye kanununda yer almıştır (Kartal, Özgül, 2019: 42-150). Tanzimat fermarıyla Osmanlı Devleti'nde başlayan batılılaşmaya en iyi örnek; Fransa'da başarıyla uygulanan belediyeçilik modelini önce Altıncı Belediye Dairesi'nde daha sonra İstanbul'un 20 dairesinde uygulamak olmuştur. Osmanlı'daki belediyeçilik reformu cumhuriyetin ilan edilmesinin ardından Osmanlı'dan kalan bir miras olarak yıllarca devam ettirilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde Belediyeçilik Anlayışı

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonraki süreçte yerel belediyeçilik anlamında yapılan ilk iş 1924'te çıkarılan köy kanunu yasasıdır. Köy kanunuyla Osmanlı dönemindeki imamların görevleri muhtarlara verilmiştir. Aynı yıl daha önce İstanbul'da denenmiş olan Ankara Şehremaneti kurularak başkent in gelişmesi sağlanmak istenmiştir. 1921 ve 1924'teki anayasalar belediyeler hakkında sistemli bilgi vermemektedir. 1930'da yasalaşan 1580 sayılı belediye kanunu, o dönemin yerel yönetimlerle ilgili en önemli düzenlemesidir. Bu yasa Ankara Şehremaneti ile birlikte 53 yıl yürürlükte kalmış olan vilayet ve dersaadet kanunlarının hükümlerini sona erdirmiştir. 1580 sayılı belediye kanunu, içinde bulunduğu döneme göre oldukça ileri sayılabilecek seviyede nitelikli düzenlemeler öngörmüştür. Belediyeler adeta merkezi yönetimin yereldeki bir uzantısı halini almıştır. Bu kanunla birlikte belediyeler tüzel kişilik kazanmış, hizmet alanları genişlemiştir. Yerel yönetimlerle ilgili bir diğer önemli gelişme ise 1954'te İstanbul Belediyesi'nin vilayetten ayrılmasıdır. Böylece valilik göreviyle belediye başkanlığı görevi aynı kişiden alınmıştır. Bu değişim ilk önce İstanbul ve Ankara belediyeleriyle başlamış, daha sonra tüm belediyelerde uygulanmıştır (Erdem, 2015: 58-62). 1580 sayılı kanun 2005'e kadar uygulanmış ve Ak Parti döneminde çıkarılan yeni belediye kanunuyla geçerliliğini kaybetmiştir.

Toplumcu belediyeçilik anlayışı Türkiye'de 1970'lerde ortaya çıkmıştır. Toplumsal, iktisadi ve siyasi değişimin hızlı bir biçimde yaşandığı 1960'lı yıllardan sonra değişimin kesinleştiği toplumcu belediyeçilik anlayışı doğmuştur. 1973'teki yerel seçimler sonucu iktidara gelen sosyal demokratlar, farklı bir belediyeçilik anlayışı ortaya koymuşlardır. Ancak bu anlayışı uygulamaya çalışan belediyeler, pratikte güçlüklerle karşılaşmış ve bu uygulamayla birlikte yerelde siyasallaşma dönemi başlamıştır (Güler, 2013: 126-153). Sosyal demokrat belediyeler, iktidarla uyumlu çalışmadıkları için toplumcu belediyeçilik anlayışı, başarıyla uygulanamamıştır.

Yerel yönetimler, belirli bir coğrafi sınırlar içerisinde hayatlarına devam eden bireylere hizmet edebilmek amacıyla bağımsız veya herhangi bir partinin aday göstermesi sonucu halk tarafından seçilmiş, yasalarla kendilerine tanınmış bütçe, yetki, araç ve personel olanaklarını kullanmakta olan ve kanunlarla kendilerine verilmiş olan görevleri icra etmeye çalışan kamu tüzel kişilerdir. Yerel yönetimler bu görevlerini gerçekleştirmek için bazı yöntemler kullanırlar. Bu yöntemler sosyal devlet fikrinin önem kazanmasıyla birlikte merkez ile yerel yönetim arasındaki görev ve yetki paylaşımını yeniden düzenlemiş, belediyelerce yürütülen bazı hizmetler merkezi idareye, merkez tarafından icra edilmekte olan bazı vazifeler yerel yönetimlere devredilmiştir. Yeni düzenlemeler belediyenin toplum yararı için gerçekleştirdiği sosyal çalışmaları ön plana çıkarmıştır. Sosyal belediyecilik anlayışı sosyal alanlarda uygulama ve planlama çalışmalarını yerel yönetimlere vermiştir (Şengün, Akman, 2020: 5-10). Osmanlı döneminde taşradan sorumlu olan kadı ve onun yardımcılarında belediye başkanlığı görevini yamakta olan muhtesiplerin, mahalli yerlerdeki ihtiyaç sahiplerine, yetimlere, dullara, engelli ve yaşlılara yapmış oldukları yardım, günümüz belediyeciliğinde, sosyal belediyecilik kavramı altında daha da genişletilerek devletin de katkılarıyla belediyelerde bulunan sosyal hizmetler birimiyle yürütülmektedir.

Bayrampaşa Belediye Seçimleri Bağlamında Nicel ve Nitel Analiz

Bu çalışmada örneklem olarak seçilen Bayrampaşa’da yerel seçimlerde halkın belediye başkanı seçerken göz önüne aldığı kriterler araştırılmıştır. Demografik özellikleri sebebiyle araştırmaya konu olan bölgede sosyal ağların etkinliği ve adayların etnik kimlikleri üzerinde detaylı araştırmalar yapılmıştır. İlk yapılan araştırmaysa 2004’ten 2019’a kadar olan seçimleri hangi parti ve hangi adayın kazanmış olduğu üzerinedir. Daha sonraki araştırmada her iki partinin Bayrampaşa ilçe başkanlıklarının ve belediye başkan adaylarının sosyal ağlardaki etkisi analiz edilmiştir. Yapılan tüm analizler hazırlanan grafiklerle açıklanmıştır.

28 Mart 2004 Bayrampaşa Mahalli İdareler Seçimi

*Ak Parti Bayrampaşa
Belediye Başkan Adayı
Hüseyin Bürge*

T.C. Yüksek Seçim Kurulu’nun internet sitesinden alınmış olan 2004 yılı Mahalli İdareler (yerel seçimler) seçim sonuçlarında, Bayrampaşa ilçesinde Ak Parti’nin başkan adayı Hüseyin Bürge’nin yüzde 51.91, en yakın rakibi CHP adına seçime katılmış olan Recep Tayyar Akar’ın yüzde 12.03 oy aldıkları görülmüştür (URL-1). Bu seçimden sonra CHP Bayrampaşa Örgütü, Ak Parti ile arasında oluşan farkı kapatmak ve bir sonraki seçimi kazanmak için özellikle etnik kimliği Bayrampaşa’nın yapısına daha uygun bir belediye başkan adayı arayışına girmiştir. Bayrampaşa’nın demografik yapısının çoğunluğunu eski Yugoslavya devletinden gelmiş olan Türkler (Arnavutlar, Boşnaklar, Makedonyalılar, Kosovalılar, Sancaklılar vb.) ile Bulgar ve Yunan muhacirleri oluşturmaktadır. Daha sonralarıysa Kastamonu başta olmak üzere Kırklareli, Giresun ve Sinop

illerinden göç almıştır.

29 Mart 2009 Bayrampaşa Yerel Seçimleri

CHP Bayrampaşa örgütü, 2009’da yapılacak olan yerel seçimlere TBMM’de 21. Dönem Milletvekili görevi yapmış olan Boşnak asıllı Bahri Sipahi ile girme kararı almıştır. Bayrampaşa’da Boşnaklar’ın yoğun yaşadığı Yıldırım Mahallesi’nde ana seçim bürolarını kurmuşlardır. Bayrampaşa’da parti oyuyla birlikte hemşehri oylarına da talip olan Bahri Sipahi ve CHP ilçe örgütü, büyük bir heyecanla seçim çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Bayrampaşa’da 4’üncü kez belediye başkanı seçilebilmek için Ak Parti adına seçime katılacak olan Hüseyin Bürge; Bulgar muhaciri, din öğretmeni ve 3 dönem Bayrampaşa’da başkanlık yapmış belediye tecrübesi olan bir adaydır. Hararetli geçen seçim kampanyasının sonunda Bahri Sipahi, CHP oylarını üç katına artırmış olmasına rağmen, Hüseyin Bürge, Ak Parti adına kazanan isim olmuştur. Ak Parti yüzde

*CHP Bayrampaşa
Belediye Başkan Adayı
Bahri Sipahi*

44.50 oy alırken CHP ise yüzde 35.70 oy almıştır (URL-2). 2009 yılında yapılmış olan yerel seçimlerin tanıtım kampanyalarında her iki parti de; bayraklama, broşür dağıtma, gazete reklamları, bölgesel televizyonlarda tanıtım programları, küçük mitingler, esnaf ziyaretleri, ev sohbetlerine katılım gibi geleneksel yöntemlerle seçim çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir.

30 Mart 2014 Bayrampaşa Yerel Seçimleri

Geleneksel medya diye adlandırılan gazete, televizyon ve radyo gibi araçların insanın ruhsal ya da fiziksel yetilerinin birer uzantısı halini aldığı belirten McLuhan, kitabın gözün yerini aldığı, giyim tenimizin yerini aldığı, elektrik devrelerinin ise merkezi sinir sistemimizin birer uzantısı halini almış olduğunu açıklamıştır (McLuhan, 2019: 26-41). İletişim teknolojisi tarihsel süreç içerisinde 1900'lü yıllarda elektronik devrimin gerçekleşmesiyle birlikte hız kazanmıştır. Geleneksel iletişim araçları bu devrimin hızlanmasını kolaylaştırmıştır. Bu hız daha önce hiçbir dönemde bu seviyede olmamıştır. Bu süreçte ortaya çıkan birtakım yaklaşımlar iletişim sürecinin hesaplanabilen bir ileti olarak yeni baştan tarif edilmesine sebep olmuştur. Sayısal çözümlenme sağlandıktan sonra bilgisayar ve internet teknolojilerinin ortaya çıkmasıyla şekillenen yeni durum "dijital iletişim ortamı" olarak tanımlanmış ve gelişimi bu şekilde izlenmiştir (Yengin, Bayrak, 2017). Dijital iletişimin yaygınlaşmasıyla birlikte sosyal medya, seçimlerde de en çok kullanılan araç konumuna gelmiştir. Başkan adayları, partiler, kanaat önderleri hatta seçmenler bile sosyal ağlarda dijital kimlikler hazırlayarak seçim propagandasını sosyal ağlardan da yapmaya başlamışlardır.

*Ak Parti Bayrampaşa
Belediye Başkan Adayı
Atila Aydın*

2014'deki yerel seçimlerde Ak Parti adına Atila Aydın ismi öne çıkmıştır. Ak Parti Bayrampaşa İlçe Teşkilatı'nın kurucu başkanı olan Aydın'ın mesleği eczacılık, memleketiyse Rize'dir. Bayrampaşa Belediyesi'nde meclis üyesiyken Başkan Hüseyin Bürge'nin İstanbul milletvekili adayı olmak için istifa etmesi sonucu Bayrampaşa Belediye Meclis Üyeleri tarafından seçilerek yaklaşık 2 yıl belediye başkanlığı görevini gerçekleştirmiştir. CHP Bayrampaşa Örgütü ise bir önceki seçimde parti oylarını üçe katlamış tecrübeli bir siyasi olan Bahri Sipahi ile yeniden seçimlere girme kararı almıştır.

30 Mart 2014 yerel seçimlerinde de Bahri Sipahi'nin adayı olduğu CHP Bayrampaşa Örgütü, oylarını yüzde 39.30'a yükseltmiş, ancak Atila Aydın'ın Ak Parti Bayrampaşa Teşkilatı, aldığı yüzde 50.40 oyla belediye seçimini kazanmıştır (URL-3). 2014'deki yerel seçimlerde CHP ülke çapında yüzde 27.80 oy almıştır. Bayrampaşa'da tercih edilen adayın siyasi tecrübesi ve etnik kimliğinin de etkisiyle CHP'nin oyları artmaya devam etmiştir. Aydın ise partisi adına girdiği ilk seçimden 50.40 oy alarak Ak Parti'nin ülke genelinde aldığı 45.60'lık oyun üzerine çıkmıştır. Ancak Hüseyin Bürge'nin 2004 yılında almış olduğu yüzde 51.91'in gerisinde kalmıştır. 2014 yılı seçim kampanyalarında geleneksel seçim çalışmalarının yanında partiler, internet üzerinden paylaşımlar yapmışlardır. Başkan adayları Tweeter ve Facebook'ta hesaplar açarak seçmenlerine ulaşmaya çalışmışlardır. Bu hesaplarda yapmayı taahhüt ettikleri icraatları, etkili dijital anlatılarla paylaşarak seçmenlerine hem kendilerini hem de yapacakları hizmetleri tanıtmışlardır.

31 Mart 2019 Bayrampaşa Yerel Seçimleri

*CHP Bayrampaşa
Belediye Başkan Adayı
Remzi Albayrak*

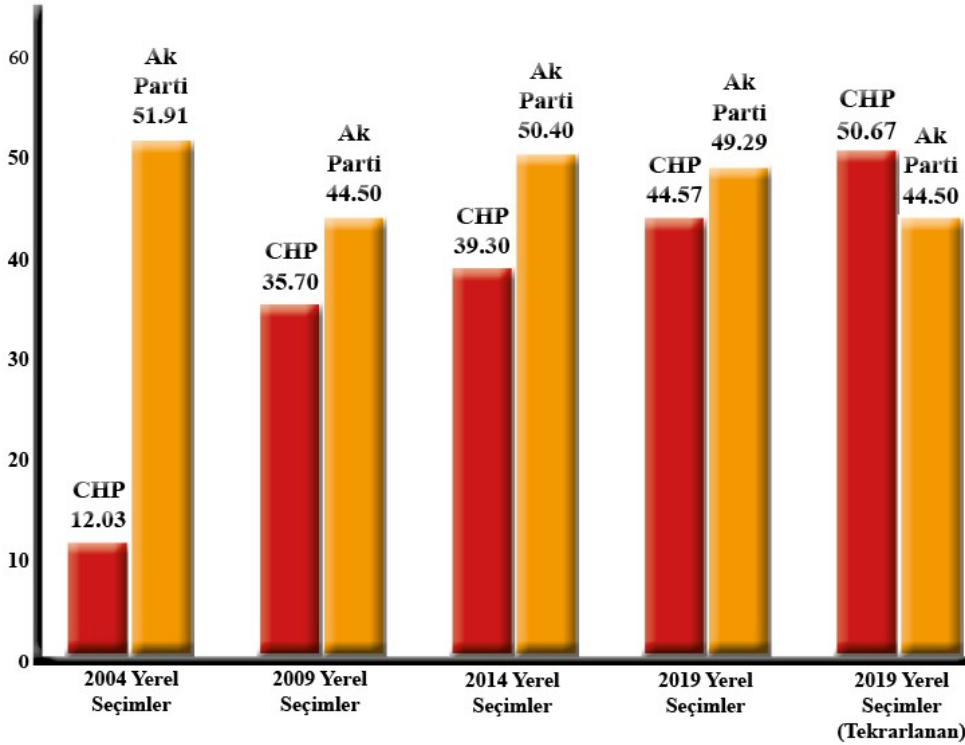
31 Mart 2019'da yapılacak olan yerel seçimler için aday değişikliği bu kez CHP'den gelmiştir. Adayın etnik kimliğinde değişiklik yoktur. CHP Genel Merkezi tarafından yine Boşnak asıllı bir aday tercih edilmiştir: Remzi Albayrak. Emekli bir albay olan Albayrak, CHP Bayrampaşa Örgütü'nde seçimlerden önceki dönemde ilçe başkanlığı yapmıştır. Ak Parti ise 2014 seçimlerinde partisinin oyunu 2009 yılındaki seçime göre yükseltmiş olan Atila Aydın'la seçimlere girme kararı almıştır.

İki taraf da oldukça iddialydılar. Örgütüyle adeta askeri bir disiplin içerisinde çalışan Albayrak da Sipahi gibi ana seçim bürosunu Boşnakların yoğun olduğu

Yıldırım Mahallesi'nde kurmuştur. Partilerinin genel oyunun yanında belediye başkan adayının katacağı dost, hemşehri ve hatır oylarına da ihtiyaç duyan CHP Bayrampaşa Örgütü, siyasi tecrübesi yüksek olan Aydınler ve ülke genelinde oyu daha fazla olan Ak Parti'nin Bayrampaşa Teşkilatıyla tansiyonu yüksek bir seçime girmiştir. Aydınlerli Ak Parti Bayrampaşa Teşkilatı, ilçenin hemen hemen her mahallesinde seçim irtibat bürosu kurmuştur. 2019'da gerçekleşmiş olan yerel seçim sonuçlarında CHP, Ak Parti'ye iyice yaklaşmıştır. Ak Parti Bayrampaşa Teşkilatı'nın aldığı yüzde 49.29 oya karşı CHP Bayrampaşa Örgütü yüzde 44.57 oy almıştır (URL-4).

23 Haziran (Tekrarlanan) İstanbul Büyükşehir Belediye Seçimleri

İstanbul Büyükşehir Belediye Seçimleri'nin tekrarlanması kararı alındıktan sonra yapılan seçimlerde Bayrampaşa'da bir kırılma gerçekleşmiştir. CHP ilk kez Bayrampaşa ilçesinde yapılan bir yerel seçimde Ak Parti'ye üstünlük sağlamıştır. CHP Bayrampaşa, oyların yüzde 50.67'sini, Ak Parti Bayrampaşa ise oyların yüzde 44.50'sini almıştır (URL-5). Atila Aydınlerli Ak Parti Bayrampaşa Teşkilatı, Remzi Albayraklı CHP Bayrampaşa Örgütü tarafından Bayrampaşa'da Ak Parti kurulduğundan beri ilk kez kaybetmiştir. Tekrarlanan İBB seçiminin Bayrampaşa ilçesindeki zaferin mimarı olan Remzi Albayrak, CHP tarafından ödüllendirilerek İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde İtfaiye Daire Başkanlığı görevine getirilmiştir.

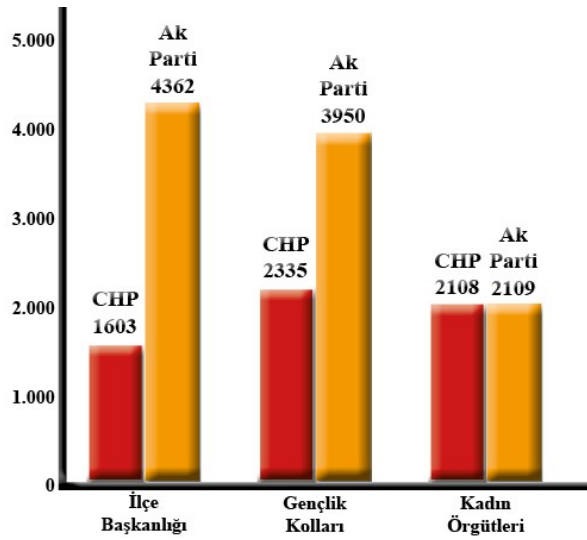

Resim 2. 2004 – 2019 Arasındaki Yerel Seçim Sonuçları

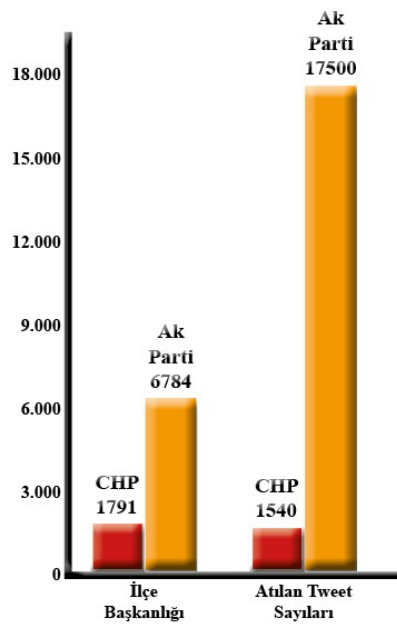
CHP ve Ak Parti'nin Sosyal Medya Hesapları

Telgrafın bulunmasıyla birlikte insanlık; elektrik ve elektronik medya kültürüne geçmiştir. Böylece zaman ve mekân önemini yitirmiştir. Dünyanın herhangi bir yerinde gerçekleşen bir olay aynı anda canlı yayın araçlarıyla tüm insanlar tarafından izlenebilir olmuştur (Baldini, 2000: 88). 2000'li yıllardan sonra internetin yaygınlaşması sonucu ortaya çıkan sosyal ağlar, zaman ve mekân kavramlarını bir kez daha ortadan kaldırarak bireysel ve toplumsal yaşama yeni bir anlam kazandırmıştır. Küresel bir döngü içerisinde gerçekleşen bu yeni sürece "ağ toplumu" tanımlaması yapılmaktadır. Manuel Castells'in dediği gibi "Bireyler artık küresel ve yerel olarak örülmüş birbirleriyle bağ(ıntı)lı ağ toplumu içinde yaşamaktadır." Castells'e göre insanlar, artık küresel bir köyde değil; küresel boyutta üretilip yerel olarak dağıtılmakta olan ısmarlama kulübelerde yaşamaktadırlar (Arık, 2018: 130-131). Facebook, Tweeter ve Instagram gibi sosyal ağlar sayesinde insanlar arkadaşlarına, akrabalarına ve hemşehrilerine

çok daha rahat ulaşabilir olmuştur. Normal hayatta yan yana dahi gelemeyecek insanlar, sosyal ağlarda oluşturulan gruplar içerisinde buluşabilmektedirler. Bayrampaşa örneği üzerinden yapılmış olan bu araştırmada Ak Parti ve CHP ilçe başkanlıkları ile belediye başkan adaylarının sosyal medya hesapları incelenmiştir. CHP Bayrampaşa İlçe Başkanlığı sayfasını beğenen kişi sayısı 1.603 (URL-6), Ak Parti Bayrampaşa İlçe Başkanlığı sayfasını beğenen kişi sayısı 4.362'dir (URL-7). Ak Parti Bayrampaşa Gençlik Kolları sayfasını beğenen kişi sayısı 3.950 (URL-8), CHP Bayrampaşa Gençlik Örgütü sayfasını beğenen kişi sayısı 2.335'dir (URL-9). CHP Bayrampaşa Kadın Örgütü sayfasını beğenen kişi sayısı 2.108 (URL-10), Ak Parti Bayrampaşa Kadın Kolları sayfasını beğenen kişi sayısı 2.109'dur (URL-11). Ak Parti Bayrampaşa İlçe Başkanlığı resmi Tweeter hesabını beğenen kullanıcı sayısı 6.784, atılan tweet sayısı 17500 (URL-12), CHP Bayrampaşa İlçe Başkanlığı resmi Tweeter hesabını beğenen kullanıcı sayısı 1791, atılan tweet sayısı 1540'dır (URL-13). CHP Bayrampaşa İlçe Başkanlığı İnternet Sitesi, Alexa (URL-24) verilerine göre dünyada 875.748'inci Türkiye'de ise; 25.356'ıncı sırada yer almıştır (URL-14). Ak Parti Bayrampaşa İlçe Başkanlığı İnternet Sitesi ise Alexa verilerine göre dünyada 6.470.880'inci Türkiye'deyse sıralamada yer almadığı görülmüştür (URL-15).

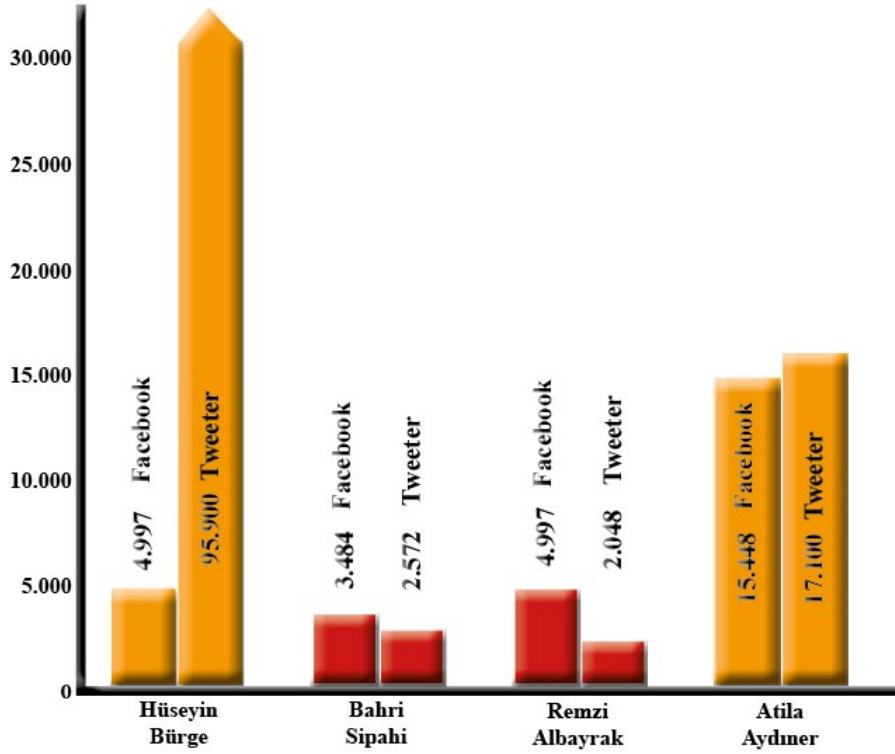
Resim 3. Bayrampaşa Ak Parti ve CHP'nin Karşılaştırmalı Facebook Hesapları

Resim 4. Bayrampaşa CHP ve Ak Parti'nin Karşılaştırmalı Tweeter Hesapları

Başkan Adaylarının Sosyal Medya Hesapları

Her iki partinin Bayrampaşa belediye başkan adaylarının 2009'dan sonraki Facebook ve Tweeter hesapları incelenmiş, arkadaş ve takipçi sayıları tespit edilerek sosyal ağları ne kadar aktif kullandıkları yönünde veriler elde edilmiştir. Hüseyin Bürge Facebook: 4.997 arkadaşlı kişisel profil sayfası (URL-16). Hüseyin Bürge: Tweeter hesabı: 95.900 takipçi (URL-17). Bahri Sipahi: Facebook: 3.484 (URL-18). Bahri Sipahi: Tweeter hesabı: 2.572 takipçi (URL-19). Remzi Albayrak: Facebook: 4.997 (URL-20). Remzi Albayrak: Tweeter hesabı: 2.048 takipçi (URL-21). Atila Aydın: Facebook sayfası: 15.448 (URL-22). Atila Aydın: Tweeter hesabı: 17.100 takipçi (URL-23).

Resim 5. Bayrampaşa Belediye Başkan Adaylarının Sosyal Medya Hesapları

Bayrampaşalılar'la Yapılan Odak Grup Görüşmesi

Sözlü iletişim yoluyla yapılan bir veri toplama tekniği olan görüşme, genellikle yüz yüze yapılırsa da bazen yeni medya araçlarından yararlanılarak da yapılabilmektedir. Bunun yanında engelli olan kimselerle yapılan simgesel iletişim de görüşme metodu kapsamındadır (Karasar, 2020: 210). Nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan görüşme metodu kullanılarak Bayrampaşalılar'ın belediye başkanı seçerken hangi kriterlere sahip oldukları hakkında veriler toplanmıştır.

Bu çalışmada yapılan görüşmeler, bir yeni medya uygulaması olan Zoom üzerinden kayıt altına alınarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeciler odak grup çalışmasıyla belirlenmiştir. Görüşme, iki partinin de önceki dönem Bayrampaşa ilçe başkanlarıyla başlamıştır. CHP adına Remzi Albayrak, Ak Parti adına ise İbrahim Cemil Yıldız katılmıştır. Şimdiki ve önceki dönem Bayrampaşa Belediye Meclis Başkan Vekilleri Ali Hacınoğmanoğlu ve Rasim Bilgehan, İsmetpaşa Mah. Muhtarı Semih Çelebi ve Yıldırım Mah. Muhtarı Adnan Liçina, Fanatik Gazetesi Yazarı Ömer Necati Albayrak, ilçenin yerel gazetecilerinden Yılmaz Birinci, Cemil Sağlam, İrfan Sancaklı ve Mehmet Ceylan ile ilçe esnafı, emekliler ve ev hanımlarıyla görüşülmüştür. Odak grubu oluşturan 31 bireyin 15'i eşitlik sağlanması açısından Balkan göçmenlerinden tercih edilmiştir. Önce görüşmeciler aranmış, kendilerine araştırma hakkında bilgi verildikten sonra randevu alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Zoom kullanmayanlar, uygulama aktif haldeyken WhatsApp'tan görüntülü aranarak görüşmeler tamamlanmıştır. Odak grup soruları; Siyasi Lider Değerlendirme Ölçeği (URL-25), Sosyal Medya Teyit

/ Güven Ölçeği (URL-26), Etnik Merkezilik Ölçeği (URL-27), Dijital Vatandaşlık Ölçeği (URL-28), Takipçiler Nezdinde Sosyal Medya Fenomenlerinin Kanaat Önderliği Ölçekleri (URL-29) doğrultusunda hazırlanmış ve katılımcılara sorulmuştur. Sorular ayrıca Yerel Gerçek adlı Bayrampaşa ağırlıklı haberler yapmakta olan bir internet haber sitesinde paylaşılmıştır (URL-30).

Tablo 1. Odak Grubu Oluşturan Bayrampaşalılar'ın Demografik Özellikleri

GÖRÜŞMEYE KATILAN BAYRAMPAŞALILAR'IN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ				
Görüşmeciler	Eğitim	Memleket	Meslek	Yaş
1. Görüşmeci	(G1) Doktora	Tutin (E. Yugoslavya)	İBB İtfaiye Daire Bşk.	57
2. Görüşmeci	(G2) Lisans	Niğde	Elektronik Mühendisi	60
3. Görüşmeci	(G3) Yüksek Lisans	Erzincan	İş İnsanı	57
4. Görüşmeci	(G4) Lisans	Giresun	İş İnsanı	51
5. Görüşmeci	(G5) Lise	Makedonya	Muhtar	70
6. Görüşmeci	(G6) Lisans	Sancak (Balkanlar)	Muhtar	52
7. Görüşmeci	(G7) Lise	Trabzon	Yerel Gazeteci	56
8. Görüşmeci	(G8) Yüksek Okul	Sancak (Balkanlar)	Yerel Gazeteci	51
9. Görüşmeci	(G9) Lise	Tekirdağ	Yerel Gazeteci	49
10. Görüşmeci	(G10) Orta Öğretim	Konya	Yerel Gazeteci	58
11. Görüşmeci	(G11) Lise	Kütahya	Tekstil	48
12. Görüşmeci	(G12) Lisans	İstanbul	SGK Uzmanı	39
13. Görüşmeci	(G13) Lise	Erzurum	Reklamcılık	56
14. Görüşmeci	(G14) Lise	Malatya	Ev Hanımı	50
15. Görüşmeci	(G15) Lisans	Kastamonu	Matbacılık	52
16. Görüşmeci	(G16) Lisans	Trabzon	Elektrik Mühendisi	52
17. Görüşmeci	(G17) Lisans	İstanbul	Öğrenci	25
18. Görüşmeci	(G18) Orta öğrenim	Konya	Tekstil	37
19. Görüşmeci	(G19) Lise	Sinop	Oto Bakım Servisi	60
20. Görüşmeci	(G20) Lise	Sancak (Balkanlar)	Ev Hanımı	32
21. Görüşmeci	(G21) Lisans	Sancak (Balkanlar)	Emlakçı	49
22. Görüşmeci	(G22) Orta	Sancak (Balkanlar)	Emekli	60
23. Görüşmeci	(G23) Lise	Sancak (Balkanlar)	Emekli	58
24. Görüşmeci	(G24) Lise	Sancak (Balkanlar)	Tekstil	50
25. Görüşmeci	(G25) Yüksek Lisans	Kosova (Balkanlar)	Ekonomist	53
26. Görüşmeci	(G26) Orta	Sancak (Balkanlar)	Tekstil	54
27. Görüşmeci	(G27) Lise	Karadağ (Balkanlar)	Hazır Giyim	48
28. Görüşmeci	(G28) Lisans	Sancak (Balkanlar)	Gazeteci	32
29. Görüşmeci	(G29) Yüksek Lisans	Tutin (Balkanlar)	Finans	27
30. Görüşmeci	(G30) Lise	Sancak (Balkanlar)	Ev Hanımı	42
31. Görüşmeci	(G31) Lisans	Sancak (Balkanlar)	İşletmeci	33

Tablo 2. Görüşmecilerin Seçilen 1. Konu Hakkındaki Düşünceleri

GÖRÜŞMEYE KATILAN BAYRAMPAŞALILAR'IN DÜŞÜNCELERİ		
1. Görüşme Konusu	Verilen Cevap	Görüşmeciler
İnternette paylaşım yapan arkadaşlarınızın ya da kanaat önderi olarak kabul ettiğiniz kişilerin siyasi paylaşımlarını takip ederek onlara yorum yazmakta mısınız?	Hayır, takip etmiyorum.	G14, G15, G17, G20, G21, G22, G30.
	Evet, takip ediyorum.	G1, G3, G4, G5, G6, G8, G10, G11, G12, G16, G18, G19, G23, G25, G27, G28, G29.
	Her ikisi de.	G2, G7, G9, G13, G24, G26, G31.

Görüşme konularının birincisi olan “kanaat önderlerinin siyasi paylaşımlarını takip etme ve yorum yazma” sorusuna genel olarak “evet” yanıtı alınmıştır. Yedişer kişi de “takip etmiyorum” ve “her ikisi de” cevabını eşit oranda vermiştir.

Tablo 3. Görüşmecilerin Seçilen 2. Konu Hakkındaki Düşünceleri

2. Görüşme Konusu	Verilen Cevap	Görüşmeciler
Oy vermekte olduğunuz parti- nin çalışmalarını seçim süreci- nin dışında da sosyal medyada- dan takip eder misiniz?	Hayır, takip etmiyorum.	G17, G18, G20, G21, G22, G23, G26, G28, G29, G30.
	Evet, takip ediyorum.	G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G19, G24, G25, G27, G31.

İkinci görüşme konusu olan “oy vermekte olduğunuz partinin çalışmalarını seçim sürecinin dışında da takip ediyormusunuz” sorusuna 21 Bayrampaşalı “evet” yanıtı verirken 8’i göçmen 10 kişi “hayır” demiştir.

Tablo 4. Görüşmecilerin Seçilen 3. Konu Hakkındaki Düşünceleri

3. Görüşme Konusu	Verilen Cevap	Görüşmeciler
Seçim sürecine girildiğinde, siyasi haberleri basılı yayından mı (günlük gazeteler), internet haber sitelerinden mi takip edersiniz?	Günlük gazeteler.	G5, G10, G15, G16, G21, G22, G23, G26.
	İnternet haber siteleri.	G1, G2, G3, G7, G8, G13, G17, G20, G24, G25, G27, G28, G29, G30.
	Her ikisini de takip ediyorum.	G6, G9, G11, G12, G14, G18, G19, G31.

Görüşme konularının üçüncüsü olan “seçim sürecinde siyasi haberleri hangi mecradan takip ediyorsunuz” sorusuna 8 kişi “günlük gazeteler, 15 kişi “internet haber siteleri”, kalan 8 kişi de “her ikisi” yanıtını vermiştir.

Tablo 5. Görüşmecilerin Seçilen 4. Konu Hakkındaki Düşünceleri

GÖRÜŞMEYE KATILAN BAYRAMPAŞALILAR'IN DÜŞÜNCELERİ		
4. Görüşme Konusu	Verilen Cevap	Görüşmeciler
Yerel seçimlerde aday ismi mi, yoksa parti ismi mi sizce önemli?	Aday ismi.	G5, G6, G7, G9, G10, G22, G23, G24, G25, G26, G27, G28, G29, G30, G31.
	Parti ismi.	G3, G12, G13, G14, G15, G16, G19.
	Her ikisi de önemli.	G1, G2, G4, G8, G11, G17, G18, G20, G21.

Dördüncü görüşme konusu olan “yerel seçimlerde aday ismi mi, parti ismi mi daha önemlidir” sorusuna 15 kişi “aday”, 7 kişi “parti”, 9 kişi de “her ikisi” yanıtı vermiştir.

Tablo 6. Görüşmecilerin Seçilen 5. Konu Hakkındaki Düşünceleri

5. Görüşme Konusu	Verilen Cevap	Görüşmeciler
Yerel seçimlerde ilçe belediye başkan adayının etnik kimliği (memleketi) sizin için ne derece önemlidir?	Önemsiz.	G3, G7, G9, G10, G11, G12, G13, G15, G16, G17, G18, G19, G31.
	Önemli.	G4, G6, G8, G20, G21, G22, G23, G26, G27, G28, G29, G30.
	Çok önemli.	G1, G2, G5, G14, G24, G25.

Görüşme konularının beşincisi olan adayın etnik kimliğiyle ilgili soruya 13 kişi “önemsiz”, 12 kişi “önemli” ve 6 kişi de “çok önemli” yanıtı vermiştir.

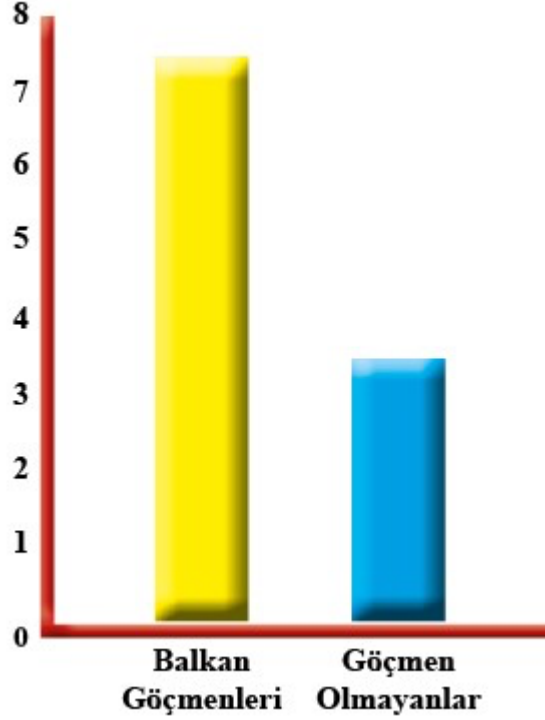
Tablo 7. Görüşmecilerin Seçilen 6. Konu Hakkındaki Düşünceleri

6. Görüşme Konusu	Verilen Cevap	Görüşmeciler
İlçe belediye başkan adayları, belediye meclis üyesi adaylarını temsil gücü daha yüksek olması açısından ilçedeki derneklerden mi almalı, yoksa halkın içinden mi seçmeli?	Derneklerden seçilmeli.	G22, G25, G28, G29.
	Halkın içinden seçilmeli.	G1, G8, G15, G16, G17, G18, G23, G26, G27, G30, G31.
	Her ikisi de olabilir.	G2, G3, G4, G5, G6, G7, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G19, G20, G21, G24.

Görüşmecilere sorulan 35 soru içerisinde seçilen altıncı konu olan “meclis üyelerinin derneklerden mi alınmalı” sorusuna 4 kişi “evet”, 11 kişi “halkın içinden seçilmeli”, 16 kişi de “hem dernek hem de halkın içinden seçilmeli” yanıtlarını vermişlerdir.

Görüşmecilere sorulan odak grup sorularının dışında İsmetpaşa Mahalle Muhtarı Semih Çelebi'nin Bayrampaşa'nın 11 mahallesinin muhtarları hakkında verdiği bir bilgi dikkat çekmiştir. 11 mahalle

muhtarının 8'inin balkan göçmeni (bunlardan bir muhtarın yalnızca annesi göçmen) olduklarını belirtmiş olan Çelebi'nin vermiş olduğu bu kritik bilgi, Yıldırım Mahallesi Muhtarı Adnan Liçina'ya da sorularak teyit edilmiştir.

Resim 6. Bayrampaşa İlçesindeki Muhtarların Etnik Kimlikleri

BULGULAR

Bu çalışmada nitel ve nicel araştırma metodlarının her ikisi de kullanılmıştır. İlk önce nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan içerik analizi metodu uygulanarak araştırma konusu hakkında nicel veriler toplanmıştır. “Bütünün içinde verilmek istenen duygu ve düşüncelerin açığa çıkarılması için kullanılan içerik analizi yönteminde araştırmanın doğası gereği inceleme konusu kategorilere ayrıştırılır ve nicel verilere dönüştürülerek yorumlanır. Özellikle sosyal bilimlerde genel kabul görmüş bir araştırma yöntemi olan içerik analizi; yazılı, sözlü ya da görsel herhangi bir içeriğin veya içerik grubunun niceliksel verilere dönüştürülerek, elde edilen istatistiksel verilerin kategorilere ayrılarak yorumlanmasını ve mevcut olan duruma yönelik çıkarımlarda bulunabilmemizi sağlar” (Yengin, 2017: 76).

Bayrampaşa'nın örneklem olarak seçildiği bu çalışmada, içerik analiziyle elde edilen verilerden 2004 ile 2019 arasındaki 4 yerel seçim ve bir de tekrarlanan seçim olmak üzere gerçekleştirilen 5 seçim sonucunda CHP oylarının yüzde 12'lerden, 51'lere kadar çıktığı saptanmıştır. Aynı süreçte Ak Parti oylarında 2004 yılında alınmış olan yüzde 51.91 sayısına bir daha ulaşamazken iki kez bu sayı yüzde 44'lere düşmüştür. Üstelik bu seçimlerin tamamında Ak Parti, iktidar gücü ile ilçe ve büyükşehir belediye güçlerini de elinde bulundurmaktadır. Buna rağmen oy oranlarında düşüşler yaşanmış ve tekrarlanan son seçimlerde Bayrampaşa'da ilk kez CHP, Ak Parti'den daha yüksek oy almıştır. Partilerin ve adayların sosyal medya hesaplarına bakıldığında Ak Parti'nin iktidar gücünün avantajını yalnızca sosyal mecralarda kullanmış olduğu görülmektedir. İçerik analizlerinden elde edilen verilerden Ak Parti ilçe ve başkan adaylarının sosyal medyada CHP'den çok daha üstün olduğu saptanmıştır. Yalnızca CHP'nin web sitesinin daha çok takip edildiği alexa ölçeğiyle tespit edilmiştir. Bunun da sebebinin CHP ilçe başkanlıklarının web sayfalarının tamamını il başkanlığı üzerinden yayınlaması olduğu internet üzerinden yapılan derinlemesine analiz sonucu anlaşılmıştır (Alexa ölçeğinden CHP İl Başkanlığı ve

CHP Bayrampaşa İlçe Başkanlıkları sayfalarının sıralaması kontrol edildiğinde her iki sayfanın da aynı sırada olduğu görülmektedir. Aynı gibi görünen her iki sayfanın da aynı sırada olması mümkün değildir.) Beş seçim boyunca iktidar gücü, ilçe ve il büyükşehir belediye gücü ile sosyal medya gücünü elinde bulunduran Ak Parti Bayrampaşa Teşkilatı ve belediye başkan adayları neden 2004’te aldığı oyu bir daha alamadı ve neden oyları hep düştü? Bu sorunun yanıtı nicel yöntemlerle elde edilen verilerde karşılık bulamadığı için araştırmaya nitel yöntemlerle devam edilmiştir.

Bu araştırma yazısında uygulanan 2. yöntem görüşme metodu olmuştur. Belirli ölçekler doğrultusunda hazırlanmış 35 soru önceden tespit edilen 31 kişiye sorulmuştur. Ak Parti ve CHP önceki dönem ilçe başkanları, şimdiki ve önceki Bayrampaşa Belediye Başkan Vekilleri, her iki parti belediye başkan adaylarının ikamet ettiği ve iş yerlerinin bulunduğu mahallelerin muhtarları, ilçenin yerel gazetecileri, esnaf, emekli, öğrenci ve ev hanımları kayıt altına alınan görüşmede tüm soruları cevaplandırmıştır. Görüşmecilerin demografik özellikleriyle birlikte makalenin ana düşüncesini açıklamayabilmek için katkı sağlayabilecek 6 konu tespit edilmiş ve bu konular hakkında görüşmecilerin tamamının düşünceleri alınmıştır.

Seçilen görüşme konularının ilki “kanaat önderlerinin siyasi paylaşımlarını takip etme ve yorum yazma” sorusuna 17 Bayrampaşalı birey “evet” demiş, 7’şer birey “takip etmiyorum” ve “hem takip ediyorum hem de yorum yazıyorum” demiştir. Göçmen kökenli olanlarla diğer Bayrampaşalılar bu soruya aynı oranlarda cevap vermiştir. İkinci görüşme konusu “Oy vermekte olduğunuz partinin çalışmalarını seçim sürecinin dışında da sosyal medyadan takip etmekte misiniz” sorusuna 21 Bayrampaşalı birey “evet” demiş, 8’i göçmen 10 birey “hayır” yanıtı vermiştir. Bu sorudan göçmenlerin seçim dönemi haricinde yerel siyaseti çok fazla takip etmediği anlaşılmaktadır. Üçüncü görüşme konusu “seçim sürecinde siyasi haberleri gazetelerden mi yoksa haber sitelerinden mi takip edersiniz” sorusuna 8’er kişi gazeteler ve “her ikisi” demiş, 15 birey de interneti tercih ettiğini belirtmiştir. Dördüncü görüşme konusu “Yerel seçimlerde aday ismi mi yoksa parti ismi mi sizce önemli” sorusuna 15 birey “aday”, 7 birey “parti” ve 9 birey de “her ikisi” yanıtını vermiştir. Bu soruya “aday ismi daha önemli” diyen 15 bireyden 3’ü gazeteci diğerleriyse göçmen asıllı, ilçe başkanları ve şimdiki bşk. vekili “her ikisi” diyenler arasında. Beşinci görüşme konusu “Yerel seçimlerde ilçe belediye başkan adayının etnik kimliği sizin için ne derece önemlidir” sorusuna 13 birey “önemsiz”, 12 birey “önemli”, 6 birey de “çok önemli” yanıtı vermiştir. Etnik kimlik “önemsiz” diyenler 13 bireyden yalnızca biri göçmen, “önemli” diyen 12 bireyden birisi şimdiki belediye meclis başkan vekili, Yıldırım Mah. Muhtarı, ve göçmenlerdir. Etnik kimlik Bayrampaşa için “çok önemli” demiş olan 6 bireyden ikisi CHP ve Ak Parti önceki dönem ilçe başkanları, İsmetpaşa Muhtarı, bir Malatyalı ve iki göçmen asıllı Bayrampaşalıdır olmuştur. Altıncı görüşme konusu “Meclis üyeleri derneklerden mi halkın içinden mi seçilmeli” sorusuna 4 birey “dernekler”, 11 kişi “halkın içinden” ve 16 birey de “her ikisinden” yanıtını vermiştir.

SONUÇ

İçerik analizi ve görüşme yöntemlerinin her ikisinin de kullanılmış olduğu bu araştırma yazısında sosyal ağlar ve etnik kimliğin yerel siyasetteki etkileri üzerine Bayrampaşa örneği üzerinden bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bayrampaşa ilçesinin örneklem olarak seçilmesindeki etkenler; ilçede bulunan Rumeliler’in çokluğu, ilçede hala mahalle kültürünün yaşanması, ilçenin 11 mahallesinde de hemşehri derneklerinin fazlaca bulunması, Boşnaklar’ın ilk ve en büyük derneğinin orada olması ve ilçede Rumeli derneklerinin aktif olarak faaliyet göstermesidir.

Modern toplumların en önemli niteliklerinden birisi bütüncül olmaktır. Facebook, Tweeter gibi sosyal ağlar bir taraftan modern toplumu bütünlendirirken diğer taraftan da cemaatlerin ve etnik grupların birbirilerini tanımasına ve bu mecralarda oluşturulan gruplarda biraraya gelmesine yol açmıştır. Bireylerin bir aradayken etkiye daha yatkın oldukları yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. İnsanlar topluluk içerisindeyken kendi düşünceleri ve mantıkları ile hareket etmeyi bırakarak, içinde buldukları grup ya da kitlenin etkisiyle onlar gibi düşünmeye ve hareket etmeye başlar. 1930’lu yıllardan beri yapılmakta olan araştırmalarda hep bu yönde sonuçlar alınmıştır (Güngör, 2020).

B. Berelson ve P. Lazarsfeld 1940 ve 1948 arasında yapılan başkanlık seçimleri için yaptıkları araştırma sonucu iletişim araçlarının aslında çok güçlü olmadıklarını saptamışlardır. Medyadaki seçim kampanyalarının insanların oy verme yönünde birebir etkili olmadıklarını, kanaat önderleri gibi o topluluk tarafından tanınan, kendisine itimat edilen kişilerin araya girerek o toplulukları etkileyebildikleri tespit edilmiştir. Böylece iletişim sürecinin “iki aşamalı bir akış” nihayetinde gerçekleştiği görülmüştür (Yaylagül, 2020: 58).

Bayrampaşa gibi geleneksel kültürün yoğun yaşandığı, hemşehri ve etnik kimlik kavramlarının etkili olduğu bölgelerde, Berelson ve Lazarsfeld’in yapmış oldukları araştırmanın sonucunda görüldüğü üzere; kanaat önderleri aracılığıyla sağlanan iletişimin ve yapılan siyasi propagandanın daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu iki aşamalı iletişim öncelikle ilçede yoğun olarak bulunan Rumeli dernekleri ve diğer hemşehri dernekleri tarafından sağlanmaktadır. Derneklerin dışında da seçim zamanı kendi hemşehrisi seçilsin diye “partili olsun ya da olmasın” herkes kendinde sorumluluk hissederek çalışmaktadır. Bayrampaşa’daki Rumeli yoğunluğunu anlamak için halkın parti bağlılığı gözetmeksizin kullandığı oylara bakmak gerekir. Bu oylar da “muhtarlık” seçimlerinde görülebilir. Bayrampaşa’daki iki mahalle muhtarıyla yapılan görüşmede, her iki muhtar da ilçede bulunan ve halk tarafından seçilmiş olan 11 mahalle muhtarının 8’inin Rumeli göçmeni olduklarını söylemişlerdir.

Bu makalenin amacı CHP’nin Bayrampaşa’daki son 5 yerel seçimde oylarının sürekli artması ve Ak Parti oylarında gözlemlenen sürekli düşüşün sebeplerini bulmaktır. İlk önce yapılmış olan içerik analiz sonucunda CHP’nin ve Ak Parti’nin 2004 yılından beri aldıkları oylar saptanmıştır. CHP’nin oyları: (2004: 12.03), (2009: 35.70), (2014: 39.30), (2019: 44.57), (Tekrarlanan 2019: 50.67). Ak Parti’nin oyları ise (2004: 51.91), (2009: 44.50), (2014: 50.40), (2019: 49.29), (Tekrarlanan 2019: 44.50). Grafik 1.’de verilmiş olduğu gibi CHP’nin oyları 2009’da 3’e katlanmış daha sonraki seçimlerde de artmaya hep devam etmiştir. Ak Parti’nin oylarıysa 2004’te alınan 51.91’den sonra gerilemeye başlamış 2014’te 50.40’a çıkmış ancak düşüş daha sonra yine devam etmiş ve son olarak 2019’da tekrarlanan seçimde CHP Bayrampaşa’da bir ilke imza atarak Ak Parti’yi geçmiştir.

CHP’nin hem iktidar gücünü elinde bulunduran hem de ilçe ve il belediye güçlerine sahip olan Ak Parti’yi geçme sebepleri araştırılırken ilk önce her iki partinin ilçe başkanlıklarının sosyal medya hesapları ile belediye başkan adaylarının Facebook ve Tweeter hesapları incelenmiştir. Grafik 2’de Ak Parti ve CHP’nin karşılaştırılmalı Facebook hesapları verilmiştir. Kadın örgütlerinin eşit miktarda takipçisi olduğu, gençlik kollarında CHP’nin sayfasını 2335, Ak Parti’nin ise 3950, ilçe başkanlığı sayfalarındaysa CHP’yi 1603, Ak Parti’yi ise 4362 kullanıcının takip ettiği saptanmıştır. Grafik 3’te ilçelerin Tweeter hesaplarındaysa farkın daha büyük olduğu görülmüştür (CHP: 1791, Ak Parti: 6784). Atılan tweet sayılarıysa: CHP’nin 1540, Ak Parti’nin ise 17500 olduğu saptanmıştır. Grafik 4’te Bayrampaşa Belediye Başkan Adayları’nın sosyal medya hesapları verilmiştir. 2004’teki yerel seçimlerde Ak Parti adına en yüksek oyu almış olan Hüseyin Bürge’nin Tweeter’deki takipçi sayısının 95 bin, Facebook’ta 4997, CHP’nin oylarını 2009’da üç katına çıkartan Bahri Sipahi’nin sosyal medyadaki takipçi sayıları Tweeter: 2572, Facebook: 3484, 2019 seçimlerinde CHP adına seçime katılarak önce CHP’nin oylarını yükselten ve daha sonra tekrarı yapılan seçimde Bayrampaşa’da ilk kez Ak Parti’yi geçme başarısı göstermiş olan Remzi Albayrak’ın Tweeter hesabını takip edenlerin sayısı 2048, Facebook ise 4997’dir. 2014’te Ak Parti’nin 2009’da aldığı oyu geçen ancak 2019’da tekrarlanan seçimde Ak Parti’ye Bayrampaşa’da ilk kez kayıp yaşatan Atila Aydın’ın Tweeter hesabını takip eden sayısı 17100, Facebook ise 15488’dir.

Ak Parti’nin elindeki güçleri sosyal mecralarda doğru kullanmış olduğu ancak sosyal medyadaki çalışmaların oyları yükseltmelerine katkı sağlamadığı 2004’te sosyal ağların olmadığı bir ortamda alınmış olan oy miktarını yineleyemedikleri gibi düşüşler yaşanmıştır. Berelson ve Lazarsfeld’in yapmış oldukları araştırma sonuçlarının aynısı Bayrampaşa’da da yaşanmıştır. CHP sosyal ağlarda çok daha etkisiz olmasına rağmen düşük olan oy miktarını her seçimde artırma başarısı göstermiş ve son seçimde

Remzi Albayraklı CHP, Atila Aydınlerli Ak Parti'yi geçmiştir. Ancak yapılan bu araştırmada CHP'nin başarısının sırrı bulunamamış ve yeni bir araştırma yapma kararı alınmıştır.

İkinci araştırma sürecinde ilk önce odak grup çalışması yapılmıştır. Her iki partinin son seçimlerdeki belediye başkan adayları aranmış, Remzi Albayrak görüşmeyi kabul etmiş ancak Atila Aydınler görüşmeye katılmak istememiştir. Albayrak, CHP'de önceki dönemlerde ilçe başkanlığı yapmış olduğundan Ak Parti adına da önceki başkanlardan İbrahim Cemil Yıldız davet edilmiş ve listenin ilk iki sırasını oluşturmuşlardır. Odak grup oluşturulurken Bayrampaşa'yı en iyi bilen kişilerin yer almasına ve grubun yarısının göçmen olmasına dikkat edilmiştir. 3 ve 4'üncü sıralarda şimdiki ve önceki Bayrampaşa Belediye Meclis Başkan Vekilleri ve onların ardından iki mahalle muhtarı yer almıştır. 4'ü yerel olmak üzere 5 gazeteci, iş insanları, esnaflar, öğrenci, emekli ve ev hanımları da görüşmelere katılmıştır. Görüşmelerde katılımcılara sorulacak 35 soru belirli ölçekler doğrultusunda hazırlanmış ve bu sorular Bayrampaşa haberlerini vermekte olan Yerel Gerçek adlı haber sitesinde yayımlanmıştır. Görüşmelerin yüz yüze yapılması istenmiş ancak içinde bulunulan Covid-19 pandemisi dolayısıyla yeni medya uygulamalarından biri olan Zoom üzerinden yapılmıştır. Görüşmelerin hepsi kayıt altına alınmıştır. Zoom uygulamasını kullanmayanlarla program aktif haldeyken, WhatsApp'tan görüntülü arama yapılmış ve görüşmelerin bir kısmı bu şekilde Zoom aracılığıyla kaydedilmiştir.

Katılımcılara sorulan 35 soru içerisinde 4 demografik sorunun cevapları ile konuyu en iyi bir şekilde betimleyebilecek 6 soruya verilen cevaplar tablolar halinde açıklanmıştır. Tablo 1'de 31 görüşmecinin eğitim durumları, memleketleri, meslek ve yaşları verilmiştir. CHP önceki ilçe başkanı Remzi Albayrak'ın da içinde bulunduğu 15 bireyin göçmen, Ak Parti önceki ilçe başkanı olan Cemil Yıldız'ın Niğdeli ve diğer katılımcıların memleketlerinin farklı iller olduğu görülmektedir.

Tablo 2'de görüşme konularından ilk seçilen "Kanaat önderlerinin paylaşımlarını takip ederek yorum yazıyor musunuz" sorusuna 4'ü göçmen 7 kişi "takip etmiyorum" cevabı vermiştir. Tablo 3'te "Oy vermekte olduğunuz partinizin faaliyetlerini seçim süreci dışında da takip eder misiniz" sorusuna 8'I göçmen toplamda 10 kişi "hayır" cevabı vermiştir. Tablo 4'te "Seçim sürecinde siyasi haberleri gazetelerden mi yoksa internet haber sitelerinden mi takip edersiniz" sorusuna 4'ü göçmen yalnızca 8 kişi "gazete" cevabı vermiştir. Tablo 5'te "Yerel seçimlerde aday ismi mi yoksa parti ismi mi sizce önemli" sorusuna "aday" cevabı vermiş olan 15 kişiden 3'ü gazeteci diğerleri göçmendir. "Parti" cevabı veren 7 kişi içerisinde göçmen yoktur. "Her ikisi" cevabını vermiş olan 9 kişi içerisinde 2 ilçe başkanı, 1 meclis bşk. vekili ve 2 göçmen vardır. Tablo 6'te "Yerel seçimlerde adayın etnik kimliği sizin için ne derece önemlidir" sorusuna yalnızca 1'I göçmen 13 kişi "önemsiz" demiştir. "Önemli" demiş olan 12 kişiden biri meclis bşk. vekili diğerleri göçmendir. "Çok Önemli" demiş olan 6 kişiden ikisi Ak Parti ve CHP'nin ilçe başkanları, bir muhtar, bir Malatyalı ve iki göçmendir. Tablo 7'de "Meclis üyeleri derneklerden mi seçilmeli yoksa halkın içinden mi" sorusuna yalnızca 4 göçmen "dernek" cevabı vermiştir.

Odak grup soruları içerisinde seçilen 6 konu içerisinde kanaat önderlerinin paylaşımlarının genel olarak takip edildiği, yerel seçimlerde göçmenlerin aday ismini parti isminden daha önde tuttukları, parti ismi diyenlerin arasında hiçbir göçmen olmadığı görülmüştür. Meclis üyelerinin genel olarak halkın içinden veya derneklerden seçilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Tablo 6'ya verilen cevaplar araştırmamızı bir sonuca bağlamaktadır. Adayın etnik kimliğine "önemsiz" demiş olan 13 kişiden yalnızca biri göçmendir. Muhtarlardan biri önemli diğeri çok önemli demiştir. Bir meclis başkan vekili "önemli" demiştir. Her iki partinin ilçe başkanları "çok önemli" demiştir. Biri dışında göçmenlerin hepsi önemli veya çok önemli demiştir.

Bayrampaşa'daki göçmenlerin 11 mahallede seçtikleri 8 göçmen kökenli muhtarda olduğu gibi, ilçe belediye başkanlığı için parti isminden önce aday ismine ve özellikle de adayın etnik kimliğine önem verdikleri anlaşılmıştır. Göçmen olmayan katılımcılar için adayla birlikte parti isminin de önemli olduğu, adayın etnik kimliğinin ise onlar için hiçbir önem arz etmediği saptanmıştır. Görüşmelerde her iki ilçe başkanının 6 görüşme konusundan 4'üne aynı cevabı diğer ikisine de birbirine yakın cevaplar

vermesi dikkat çekmiştir. Özellikle adayın ismi ve etnik kimlik vurgusuna aynı cevapları vermeleri araştırmanın bir sonuca ulaşmasında oldukça etkili olmuştur.

İçerik analizi ve görüşme metoduyla yapılan her iki çalışmanın neticesinde elde edilen bulgular sonucu; Bayrampaşa'daki göçmen nüfusun Ak Parti'nin ve belediye başkan adaylarının güçlü sosyal medya hesaplarından etkilenmedikleri, etkiyi kanaat önderleri aracılığıyla iki aşamalı olarak yaşadıkları anlaşılmıştır. Göçmen asıllı olan Bayrampaşalılar için yerel seçimlerde başkan adayın isminin parti isminden daha önemli olduğu özellikle etnik kimliğin en önemli kriter olduğu saptanmıştır. Her iki partinin başkanı da etnik kimliğin çok önemli olduğuna vurgu yaparak, CHP'nin Bayrampaşa'da sürekli artan oylarının en önemli gerekçesinin "demografik yapıya uygun aday belirlemek" olduğunun anlaşılmasına katkı sağlamışlardır.

KAYNAKÇA

Arık, E. (2018:130-131). Dijital Mahremiyet Yeni medya ve Gözetim Toplumu. Konya: Litera Türk Academia.

Baldini, M. (2000). İletişim Tarihi. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Erdem, İ. (2015: 58-62). Yerel Siyaset ve Belediyecilik. İstanbul: İlke Yayıncılık.

Güler, M. (2013: 126-153). Toplumcu Belediyecilik Teorik Yaklaşımlar Türkiye Uygulamaları. İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.

Güngör, Nazife (2020). İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Jenkins, H. (2018: 20-21). Cesur Yeni Medya "Teknolojiler ve Hayran Kültürü". İstanbul: İletişim Yayınları.

Karasar, N. (2020: 210). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Atalay Matbaacılık.

Kartal, N & Özgül, İ. (2019). Osmanlı'da Yerel Yönetimlerin Gelişimi ve Yerel Yönetim Metinleri. İstanbul: Mikyas Basım Yayınevi.

Mcluhan, M. (2019: 26-41). Medyanın Etkileri Üzerine Bir Keşif Yolculuğu. İstanbul: Nora Kitap.

Övür, A. (2020: 22). Korona Günlerinde Dijital Toplum. İstanbul: Der Yayınları.

Şengün, E. & Akman, Ç. (2020: 5-10). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yaylagül, L. (2019). Kitle İletişim Kuramları. Ankara: Dipnot Yayınları.

Yengin, D. (2017: 76). İletişim Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri ve Uygulamaları. İstanbul: Der Yayınları.

Yengin, D. & Bayrak, T. (2017: 19-20). Sanal Gerçeklik – VR. İstanbul: Der Yayınları.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

(URL-1) (2004). 2004 Mahalli İdareler Belediye Başkanlığı Seçim Sonuçları. Erişim Tarihi: 16.12.2020

<https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Mahalli/2004/BelediyeBaskanligi/Pdf/2004Mahalli-BelediyeBsk-istanbul.pdf>

(URL-2) Seçim Haberleri, Haberler.com İnternet Haber Sitesi. Erişim Tarihi: 16.12.2020

<https://secim.haberler.com/2009/bayrampasa-secim-sonuclari/>

(URL-3) Seçim Haberleri, Haberler.com İnternet Haber Sitesi. Erişim Tarihi: 17.12.2020

<https://secim.haberler.com/2014/bayrampasa-secim-sonuclari/>

- (URL-4) Seçim Haberleri, Haberler.com İnternet Haber Sitesi. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://secim.haberler.com/2019/yerel-secimler/31-mart-istanbul-bayrampasa-secim-sonuclari/>
- (URL-5) İstanbul'da Tekrarlanan Seçim Haberi, Haberler.com İnternet Haber Sitesi. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://secim.haberler.com/2019/yerel-secimler/istanbul-bayrampasa-secim-sonuclari/>
- (URL-6). CHP İlçe Başkanlığı Facebook Sayfası. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://www.facebook.com/chpbayrampasailce>
- (URL-7). Ak Parti Bayrampaşa İlçe Başkanlığı Facebook Sayfası. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://www.facebook.com/AkpartiBayrampasailce>
- (URL-8). Ak Parti Bayrampaşa Gençlik Kolları Facebook Sayfası. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://www.facebook.com/akgenclikbayrampasa>
- (URL-9). CHP Bayrampaşa Gençlik Örgütü Facebook Sayfası. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://www.facebook.com/chpbayrampasagenclik>
- (URL-10). CHP Bayrampaşa Kadın Örgütü Facebook Sayfası. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://www.facebook.com/chpbayrampasa.kadinkollari.5>
- (URL-11). Ak Parti Bayrampaşa Kadın Kolları Facebook Sayfası. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://www.facebook.com/akkadinbayrampasa>
- (URL-12). Ak Parti Bayrampaşa İlçe Başkanlığı Resmi Tweeter Hesabı. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://twitter.com/akbayrampasa>
- (URL-13). CHP Bayrampaşa İlçe Başkanlığı Resmi Tweeter Hesabı. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<https://twitter.com/ChpBayrampasa>
- (URL-14). CHP Bayrampaşa İlçe Başkanlığı İnternet Sitesi. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<http://bayrampasa.chpistanbul.org.tr/?fbclid=IwAR1VaMjNQy8XwmKk2vNWKr-oCkPEpTrL9wNAV94B1sQ-d9g77ud5PfknKIg>
- (URL-15). Ak Parti Bayrampaşa İlçe Başkanlığı İnternet Sitesi. Erişim Tarihi: 17.12.2020
<http://www.akpartibayrampasa.com/>
- (URL-16). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://www.facebook.com/burgehuseyin>
- (URL-17). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://twitter.com/huseyinburge>
- (URL-18). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://www.facebook.com/BahriSipahi34>
- (URL-19). Erişim Tarihi: 17.12.2020 https://twitter.com/Bahri_Sipahi
- (URL-20). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://www.facebook.com/albayrakremzi/about>
- (URL-21). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://twitter.com/albayrakremzi>
- (URL-22). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://www.facebook.com/aydineratila>
- (URL-23). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://twitter.com/atilaaydiner>
- (URL-24). Erişim Tarihi: 17.12.2020 <https://www.alexa.com/>
- (URL-25). Siyasi Lider Değerlendirme Ölçeği. Erişim Tarihi: 25.12.2020
<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/siyasi-lider-degerlendirme-olcegi-toad.pdf>
- (URL-26). Sosyal Medya Teyit / Güven Ölçeği. Erişim Tarihi: 25.12.2020
<http://iletisimdergisi.gsu.edu.tr/tr/download/article-file/744250>

- (URL-27). Etnik Merkezilik Ölçeği. Erişim Tarihi: 25.12.2020
<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/etnik-merkezcilik-olcegi-toad.pdf>
- (URL-28). Dijital Vatandaşlık Ölçeği. Erişim Tarihi: 25.12.2020
<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/dijital-vatandaslik-olcegi-toad.pdf>
- (URL-29). Takipçiler Nezdinde Sosyal Medya Fenomenlerinin Kanaat Önderliği Ölçeği. Erişim Tarihi: 25.12.2020
<https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/takipciler-nezdinde-sosyal-medya-fenomenlerinin-kanaat-onderligi-olcegi-toad.pdf>
- (URL-30). Yerel Gerçek İnternet Haber Sitesi. Erişim Tarihi: 18.01.2021
<http://www.yerelgercek.com/haber/bayrampasayi-bayrampasalilara-sorduk-6343>
- (URL-31). Bayrampaşa Kaymakamlığı. <http://www.bayrampasa.gov.tr/ilcemiz>
- (URL-32). T24 Bağımsız İnternet Gazetesi. Erişim Tarihi: 26.01.2021 <https://t24.com.tr/yazarlar/irfan-yalin/istanbul-da-belediyenin-hikayesi,22913>